

dicerar aggressivitet hos pojkar uppförande (conduct)-problem under tonåren, skador i olycksfall, kriminalitet och alkoholproblem som vuxen. Hos flickor är dålig social framgång och ångslan mer kraftfulla prediktorer för problembeteende än aggression. Socialt bra beteende i barndomen predicerar lång utbildning, karriärutveckling och litet problembeteende. Skolframgång och längre utbildning speciellt hos kvinnor är prediktivt för en positiv livsorientering som vuxen.

REFERENS

Pulkkinen L. Life-styles in personality development. *European Journal of Personality* 6: 139-155 1992.

Födelsekohort-studier

Rantakallio Paula Finland

Studierna omfattar över 20000 barn i två födelsekohorter, en född 1966 (12 058 barn) och en född 1985/86 (9432 barn).

Syftet med studierna är att undersöka orsaks- och relaterade samband mellan biologiska, sociala och omgivningsfaktorer angående mor, barn och familj liksom barnadödlighet och sjuklighet speciellt psykiska och fysiska handikapp. Analysen av båda kohorterna omfattar prospektiv datainsamling under graviditet samt information om biologiska, sociala och hälsovårdsfaktorer samt även mödrasjuklighet och förlossningskomplikationer. Analysen av data från 1966-kohorten har fortsatt upp i vuxen ålder och speciellt intresse har ägnats åt psykiatriska och sociala problem och deras samband med händelser under tidig barndom.

REFERENS

Rantakallio P. Health consequences of maternal smoking during pregnancy. *Public Health Reviews* 11 sid. 55-71 1983.

Några projekt från USA och Nya Zeeland

Bo Werner

Barnen under den stora depressionen

Elder GH. USA

Denna undersökning, av barn som växte upp under 30-talsdepressionen i USA och hur det gick för dem, är refererad av Furu i artikeln om Malmö-undersökningen. Se denna.

Elders studie är en jämförelse av två kohorters, Oaklandkohorten född 1920 och Berkeleykohorten född 1928-29, erfarenheter av

och påverkan från den stora 30-talsdepressionen. Glen Elder ville undersöka hur två barngrupper som utsatts för två olika historiska situationer påverkas av detta på sikt.

I mitten av 60-talet påbörjades studierna. Den grupp barn som var födda 1928-29 och som var i en mer känslig ålder än den äldre gruppen påverkades mer negativt. Dessa två kohorter kom att göra ytterligare erfarenheter i samband med andra stora samhällsliga "life

---

De barn som klarade sig bra i riskmiljöer hade en intelligensnivå som låg på eller över genomsnittet

---

---

events" speciellt andra världskriget och Koreakriget och Elder har studerat även detta.

REFERENSER

- Elder GH. Children of the Great Depression: Social change in life experience. Chicago: University of Chicago Press, 1974.
- Elder GH, Modell J, Parke RD: Children in time and place: Developmental and historical insights. New York: Cambridge University Press, 1993.

Barnen från Kauai

Werner EE. USA.

Denna klassiska studie följer en grupp barn från födelsen till vuxen ålder på Hawaii och har letts av Emma Werner i USA och heter Kauai longitudinella studie.

En multi-etnisk grupp barn från den yttersta nordvästra ön av Hawaii bestående av 698 barn födda 1955 följdes från födseln och vid 1,2,10,18,32 och fram till idag 40 års ålder.

Man identifierade tre grupper av "skyddande" faktorer som skilde de barn från högriskmiljöer som utvecklade en god hälsa från de andra högriskbarnen. Vissa av dess faktorer hörde hemma hos barnet självt, s k individfaktorer. De barn som klarade sig bra i riskmiljöer hade en intelligensnivå som låg på eller över genomsnittet. De hade även sådana personlighetsegenskaper som väckte positiva reaktioner från andra, t ex ett aktivt och socialt temperament.

Man kunde också identifiera viktiga faktorer i barnets omedelbara närhet, i dess familj. De barn som klarade sig bra hade känslomässiga band till åtminstone en person som fung-

erade som "föräldrasubstitut" och som accepterade dem villkorslöst. Det kunde t ex röra sig om en mormor eller ett äldre syskon som hjälpte dessa barn att utveckla tillit till omvärlden, självständighet och initiativkraft.

Den tredje typen av faktorer som man identifierade gällde omvärlden utanför familjen. För de barn som klarade sig bra fanns ofta ett yttre stödsystem i form av t ex någon kyrklig organisation, skola eller ungdomsorganisation som uppmuntrade barnens kompetens och gav dem sammanhang i tillvaron.

Man fann också länkar mellan "skyddande" faktorer inom och utom individen: "maskrosbarnens" positiva egenskaper hjälpte dem att skapa sig sociala miljöer som i sin tur förstärkte och upprätthöll deras aktiva och utåtriktade egenskaper och uppmuntrade deras kompetens. Många av "maskrosbarnen" från Kauai kände i vuxen ålder t ex ett behov av att distansera sig från sina föräldrar och syskon vars fortsatta problem hotade att uppsluka dem. De betalade trots allt ett pris i form av allt ifrån stress-relaterade hälsoproblem till en viss reservation i relationerna till andra.

REFERENSER

- Werner EE, Bierman JM. French . The children of Kauai: A longitudinal study from the prenatal period to age ten. Honolulu: University of Hawaii Press, 1971
- Werner EE, Smith RS. Overcoming the odds: high risk children from birth to adulthood. New York: Cornell University Press. 1992.
- Werner EE. Vulnerable but invincible: high-risk children from birth to adulthood. Acta Paediatr. Suppl 422:103-5, 1997.

Många av "maskrosbarnen" från Kauai kände i vuxen ålder t ex ett behov av att distansera sig från sina föräldrar och syskon vars fortsatta problem hotade att uppsluka dem

---

Det är innehållet i separationen som är mest betydelsefull för en bra eller dålig situation för barnen på sikt

---

Kaliforniens studie av skilsmässobarn

Wallerstein J et al. USA

Denna studie startade 1971 och är en av de tidigaste projekten som intresserat sig för psykologiska effekter hos barn av skilsmässoerfarenheter. Judith Wallerstein har bland 131 barn i åldrarna 3 till 18 år (ålder vid familjeseperation) i 60 familjer studerat på kort och lång sikt det psykologiska och mentala förloppet bland de drabbade barnen.

Första datainsamlingen gjordes 18 månader efter separation och sedan efter 5, 10 och 15 år. Bl a konstaterar Wallerstein att det är innehållet i separationen som är mest betydelsefull för en bra eller dålig situation för barnen på sikt.

REFERENSER

- Wallerstein JS. The Long-Term Effects of Divorce on Children: A Review. *J Am. Acad. Child. Adol. Psychiatr.* 30:349-360, 1991.
- Wallerstein J, Resnikoff D. Parental divorce and developmental progression: an inquiry into their relationship. *Int J Psychoanal.* 78:135-54, 1997.

Fels longitudinella studie

Baumgarten RN, Roche et al USA

Detta är den äldsta pågående longitudinella studien i USA och startade med en kohort vita barn födda 1929. Cirka 500 barn i sydöstra Ohio har följts och tyngdpunkten låg från början på data kring kroppslig tillväxt och materialet utgör grunden för de amerikanska och internationella standards för somatisk tillväxt (Fels/NCHS/WHO).

REFERENSER

- Kagan J, Moss HA. Birth to maturity: A study in psychological development. New York: Wheley 1962.
- Guo SS, Zeller CM, Cumlea WC, Siervogel RM. Aging, body composition and lifestyle: the Fels Longitudinal Study. *Am J Clin Nutr* 70(3):405-411 1999.
- Cumlea WC, Guo SS, Zeller CM, Reo NV, Siervogel RM. Total body water data for white adults 18 to 64 of age: the fels Longitudinal Study. *Kidney Int* (56(1):244-252 1999.

Bogalusa hjärt-studie

Berenson GS et al USA

Inom ramen för det stora hjärt-kärlprojektet i Bogalusa, Louisiana finns flera kohortstudier löpande. Bl a följdes barn i olika åldrar (2-14 år), 1586 stycken, från 1973/74 till 1984/85. Man följde olika blodfetter och undersökte vilka som kunde predicera senare höga nivåer samt följde man den relativa viktutvecklingen hos barnen och kunde sammantaget studera riskmönster för att kunna drabbas av senare hjärt-kärlsjuklighet.

REFERENS

- Webber LS, Srinivasan SR, Wattigney WA, Berenson GS. Tracking of serum lipids and lipoproteins from childhood to adulthood: The Bogalusa Heart Study. *Am. J Epidemiol.* 133(9) sid. 884-899 1991

Dunedin-projektet

Silva PA et al, Nya Zeeland.

Denna longitudinella studie har följt hälsa och utveckling hos 1037 barn födda mellan 1 april 1972 och 31 mars 1973, i Dunedin Nya Zeeland, från födelsen till 21 års ålder.

Frågor som man ville få besvarade har till exempel varit: Vad händer nyfödda som precis överlevt de första levnadsveckorna? Är barn med förlösningskomplikationer förfördelade? När börjar barn gå och tala? Barn med tidigt långsam utveckling och deras senare

utveckling. Hur förändras begåvning över tid? Vad är naturalhistorien hos barnastma och vad är förenat med detta tillstånd? Kan högt blodtryck senare i livet spåras tidigt i livet? Hur ska barnolycksfall förebyggas? Hörselproblem i barndomen och skolprestationer. Fluorprofylax och karies. Hur vanliga är psykiska och psykosomatiska symtom hos barn och ungdom? Hur tidigt kan social missanpassning och kriminalitet spåras? Vad gynnar ANT-bruk i ungdomen? Ansvar i sexuella handlingar under ungdomen. Hur ser unga människor på att bli förälder?

Denna stora och kunskapsproducerande studie initierades och har drivits av gruppen kring Phil A. Silva och de största internationella influenserna fick gruppen från början när studien planerades från projekt i UK under 60- och 70-talet t ex av Wadworth. (National Survey of Health and Development bl a), Davie (National Child Development Study) se ovan. Det som karakteriserade de brittiska studierna var att de designades av medarbetare från olika vetenskapsområden som medicin och beteendevetenskap vilket även blev fallet med Dunedin-studien.

Syftet med studien:

- Att studera hälsa och normal utveckling hos barn och ungdom.
- Att studera förlopp, förekomst och långtidseffekt av utvecklingsstörningar och hälsoproblem hos barn och ungdom.
- Att studera förekomst, och långtidseffekter av påverkan och händelser som bidrar till utvecklingsproblem och hälsoproblem med avsikt att kunna förebygga dem.
- Att studera utvecklingen av hälsorelaterade livsstilsfaktorer
- Att utveckla tekniker för tidigupptäckt av utvecklingsproblem och hälsoproblem så att

dessa kan användas inom olika områden och av olika professioner.

-Att utifrån erhållen kunskap av effekten av insatta åtgärder kunna utvärdera denna.

Från födelsen till 21 års ålder erhöll man ungefär 90-95 % anslutning.

Projektet har idag gått över i en socialmedicinsk fas från att ha drivits av barnpsykologer (Phil A. Silva).

1998 ser man bl a projektets framtid kretsas kring kommande och faktiskt föräldraskap. Datainsamling skedde enligt planen vid 26 års ålder och där är vi idag.

REFERENS

Silva PA, Stanton WR. From Child to Adult. The Dunedin Multidisciplinary Health and Development Study. Oxford University Press 1998.

Christchurch-projektet

Ferguson D et al, Nya Zeeland.

David Ferguson, LJ Horwood, FT Shannon, AL Beautrais och MT Lynskey driver Christchurch health and development study på Nya Zeeland. Kohorten är född 1977 dvs några år senare än kollegornas från Dunedin. 1265 barn har följts från födelsen och framåt. En hemintervju vid födelsen och sedan intervjuer vid 4 månader och sedan från 1 år och varje år upp till 16 år och därefter vid 18 och 21 års ålder. Riskfaktorer för allergiutveckling, olycksfallutveckling, vårdutnyttjande, beteendeproblem, psykosomatik, missbruksutveckling, blynivåer i blod och dentin och samband med utveckling, skolprestationer och sociala faktorer betydelse för barns utveckling och välbefinnande är bara några av de områden som detta mycket kunskapsproduktiva projekt avhandlat. I juli 1998 hade man i 175 referee bedömda vetenskapliga artiklar avrapporterat detta projekt.